
VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2020)0164

Uurimismenetluse uuesti alustamine Tšehhi Vabariigi peaministri suhtes seoses ELi rahaliste vahendite väärkasutamise ja võimaliku huvide konfliktiga

Euroopa Parlamendi 19. juuni 2020. aasta resolutsioon Tšehhi Vabariigi peaministri suhtes ELi vahendite väärkasutamise ja võimalike huvide konfliktide uurimise taasalustamise kohta (2019/2987(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 13 lõiget 2 ja artikli 17 lõiget 3,
- võttes arvesse oma varasemaid otsuseid ja resolutsioone Euroopa Komisjoni 2014., 2015., 2016., 2017. ja 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) poolt Tšehhi Vabariigis projekti „Stork Nest“ suhtes läbi viidud haldusjuurdlusi, mille käigus tuvastati raskeid õigusnormide rikkumisi,
- võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni 26. ja 27. märtsil 2014 toimunud teabekogumissiooni Tšehhi Vabariiki,
- võttes arvesse oma 13. detsembri 2018. aasta resolutsiooni huvide konflikti ja ELi eelarve kaitsmise kohta Tšehhi Vabariigis¹,
- võttes arvesse huvide konflikte käsitlevat Tšehhi seadust nr 159/2006 16. märtsist 2006, mille artikli 4 punkt c jõustus 2017. aasta veebruaris,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid² (uus finantsmäärus), mis jõustus 2. augustil 2018, eriti selle artiklit 61,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013 (millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0530.

² ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta) artikleid 144 ja 145¹,

- võttes arvesse komisjonile saadetud küsimusi ja kaebusi võimaliku huvide konflikti kohta Tšehhi Vabariigis²,
  - võttes arvesse komisjoni õigustalituse 19. novembri 2018. aasta arvamust „Uue finantsmääruse huvide konflikte käsitleva artikli 61 mõju Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest tehtavatele maksetele“,
  - võttes arvesse peaprokuröri 4. detsembri 2019. aasta pressikonverentsi Tšehhi Vabariigi peaministri suhtes ELi vahendite väärkasutamise uurimise taaslustamise kohta,
  - võttes arvesse oma 18. detsembri 2019. aasta täiskogu arutelu huvide konfliktide ja korruptsiooni üle, mis mõjutavad ELi finantshuvide kaitset liikmesriikides,
  - võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta täiskogu arutelu Tšehhi Vabariigi peaministri suhtes kriminaalmenetluse taaslustamise üle ELi vahendite väärkasutamise ja võimalike huvide konfliktide eest,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni 26.–28. veebruarini 2020 toimunud teabekogumissmissiooni Tšehhi Vabariiki,
  - võttes arvesse Tšehhi konstitutsioonikohtu 18. veebruari 2020. aasta otsust Pl. ÚS 4/17,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et Tšehhi peaprokurör avas hiljuti Tšehhi Vabariigi peaministri Andrej Babiši suhtes uuesti kriminaaluurimise, mida oli alustatud pärast OLAFi aruannet väikeettevõtjatele mõeldud ELi toetuste ebaseadusliku kasutamise kohta ja mis kaks aastat hiljem peatati; tuletab meelde, et projekti „Stork Nest“ raames asutas Agrofert kunstlikult keskmise suurusega ettevõtte, mis jäi Agroferti kontrolli alla, et saada väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele mõeldud vahendeid kogusummas ligikaudu 2 miljonit eurot;
- B. arvestades, et Tšehhi peaprokurör mõistis kriminaaluurimise peatamise hukka kui „ebaseadusliku ja ennatliku“, kuna ELi õigust ei olnud arvesse võetud, lisades samuti, et toetuste eraldamise protsessi ei olnud piisavalt kontrollitud;
- C. arvestades, et finantsmääruse artikli 61 lõikes 1 (koostoimes sama artikli lõikega 3) sätestatakse
- a) finantsjuhtimises osalejate kohustus hoida ära ELi eelarvega seotud huvide konfliktide tekkimine;
  - b) finantsjuhtimises osalejate kohustus võtta sobivaid meetmeid, et vältida huvide konflikti tekkimist oma ametikohast tulenevate ülesannete täitmisel ja lahendada olukorrad, mida võib objektiivselt pidada huvide konfliktiks;

¹ ELT L 347, 20.12.2013, lk 320.

² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-8-2019-001656_EN.html

- D. arvestades, et finantsmääruse artiklis 63 nõutakse liikmesriikidelt selliste juhtimis- ja kontrollisüsteemide loomist, mille abil oleks võimalik, vastavalt artikli 36 lõike 3 nõuetele, huvide konflikte ära hoida;
- E. arvestades, et 2017. aasta veebruaris muudeti Tšehhi seadust nr 159/2006 huvide konfliktide kohta ja sinna lisati laiendatud loetelu keelatud tegevustest, sealhulgas sätteid, millega keelatakse teatavatel äriühingutel osaleda riigihangetes isegi alltöövõtjana või saada toetusi; arvestades, et õigusakti eesmärk on vältida mis tahes kujul huvide konflikte;
- F. arvestades, et riigihanke-eeskirjades kohustatakse liikmesriike vältima huvide konflikte (direktiivi 2014/24/EL artikkel 24¹) muu hulgas seoses otseste või kaudsete isiklike huvidega, ning et kehtestatud on eeskirjad, mis käsitlevad huvide konfliktina tajutavaid olukordi, samuti erikohustusi eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega (nt määrus (EL) nr 1303/2013);
- G. arvestades, et Euroopa Liidu Kohtu praktika² kohaselt kujutab huvide konflikt endast objektiivselt ja iseenesest tõsist eeskirjade eiramist, mille sellisena kvalifitseerimiseks ei ole tarvis võtta arvesse asjaomaste osapoolte kavatsusi ega seda, kas nad toimisid hea- või pahauskselt;
- H. arvestades, et komisjon on kohustatud peatama väljamaksed ELi fondidest juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimise tõsiste häirete korral ja juhul, kui ilmnevad varem avastamata, teatamata ja parandamata jäänud rasked rikkumised, mis on seotud huvide konfliktiga;
- I. arvestades, et Agrofert on Tšehhi peaministri asutatud konglomeraat, mis koosneb rohkem kui 230 ettevõttest ja enam kui 34 000 töötajast (2017); arvestades, et nagu on selgunud, on Andrej Babiš kontserni Agrofert Group emafirma Agrofert, sh mitmete oluliste Tšehhi meediaväljaannete tegelik tulusaaja usaldusfondide AB I ja AB II kaudu, olles nende asutaja ja samas ainus tulusaaja; arvestades, et kui Andrej Babiš otsustab need usaldusfondid likvideerida, saab ta tagasi kogu nende halduses oleva vara täieliku omandiõiguse;
- J. arvestades, et 2019. aasta jaanuaris ja veebruaris viis mitu komisjoni talitust (regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat / tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat, põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat (kaasatud peadirektoraat)) ELi ja siseriikliku õiguse kohaldamise kohta läbi koordineeritud põhjaliku auditi; arvestades, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi käimasoleva auditi käigus uuritakse väidetavaid huvide konflikte seoses Tšehhi põllumajandusministriga;
- K. arvestades, et 2019. aasta novembris saatis komisjon Tšehhi ametiasutustele regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi lõpliku auditiaruande, milles käsitleti väidetavaid huvide konflikte Tšehhi Vabariigis vastavalt finantsmääruse artiklile 61, mis lekitati Tšehhi meediasse;

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

² Ismeri Europa Srl vs. kontrollikoda. Kohtuotsus 15.6.1999, kohtuasi T-277/97, ECLI:EU:T:1999:124.

- L. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon pidas 16. detsembril 2019 kinnise koosoleku eelarve ja halduse voliniku Johannes Hahniga;
- M. arvestades, et volinik Johannes Hahn andis eelarvekontrollikomisjonile teada, et komisjon avalikustab oma auditi järeldused alles pärast seda, kui kõik tõendid on nõuetekohaselt läbi vaadatud ja neid on põhjalikult analüüsitud; arvestades, et Tšehhi ametiasutused esitasid 29. mail 2020 oma vastused regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi lõplikule auditiaruandele;
- N. arvestades, et komisjoni audit on veel pooleli ning ettevaatusabinõuna ja kuni olukorra selgitamiseni ei tehta ELi eelarvest Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames makseid Andrej Babiši otseses või kaudses omandis olevatele äriühingutele, mis võiksid olla väidetava huvide konfliktiga seotud;
- O. arvestades, et komisjon ei hüvita Tšehhi ametiasutustele makseid, mis tehti maaelu arengu fondi raames kontserni Agrofert Group projektidele, mis võivad olla seotud väidetava huvide konfliktiga;
- P. arvestades, et Tšehhi parlament ei teosta järelevalvet võimalike avalike hangete, Tšehhi riikliku tasandi toetuste või riigi toetatud avalike investeeringute üle, millest Agrofert Group võiks jätkuvalt kasu saada;
- Q. arvestades, et kontsernile Agrofert Group kuulub Tšehhi kaks suurimat päevalehte, Mladá fronta Dnes ja Lidové Noviny, ning kontsern omab kontrolli telekanali Óčko ja raadiojaamade Impuls ja RockZone üle; arvestades, et Euroopa Ajakirjanike Liidu aruande kohaselt on Andrej Babiš Tšehhi Vabariigis 30 % erameedia *de facto* omanik¹;
- R. arvestades, et kontserni Agrofert Group tulud on Andrej Babiši avalikus teenistuses töötamise ajal märkimisväärselt kasvanud, samal ajal kui kontsern Agrofert Group sai ainuüksi Tšehhi Vabariigis ELi põllumajandustoetusi 2016. aastal kogusummas 970 414 000 Tšehhi krooni, 2017. aastal 1 048 685 000 Tšehhi krooni ja 2018. aastal 973 284 000 Tšehhi krooni; arvestades, et kontsern Agrofert Group sai väidetavalt aastatel 2014–2020 Tšehhi Vabariigis ELi Ühtekuuluvusfondist toetusi summas 427 385 000 Tšehhi krooni; arvestades, et kontsern Agrofert Group on tõenäoliselt saanud lisaks toetusi teistes liikmesriikides, näiteks Slovakkias ja Saksamaal;
- S. arvestades, et Tšehhi Vabariigi konstitutsioonikohus jättis oma 2020. aasta veebruari otsusega Pl. ÚS 4/17 rahuldamata Tšehhi Vabariigi presidendi ja Tšehhi Vabariigi parlamendi liikmete esitatud hagi, mis puudutas ametnike huvide konflikti määratleva Tšehhi seaduse tühistamist; arvestades, et konstitutsioonikohus selgitas samas otsuses, et valimisi ei tohi kasutada riigi kontrolli alla saamise vahendina, et kasutada või isegi kuritarvitada riigi vahendeid ja ressursse;
1. väljendab heameelt Tšehhi peaministri suhtes kriminaaluurimise taasalustamise üle tema osalemise tõttu projektis „Stork Nest“; usub, et riiklik kohtusüsteem jätkab seda protsessi sõltumatult ja vabana igasugusest võimalikust poliitilisest mõjust;
  2. mõistab hukka kõik võimalikud huvide konflikti olukorrad, mis võivad ohustada ELi eelarve täitmist ja õõnestada ELi kodanike usaldust ELi maksumaksjate raha

---

¹ <https://europeanjournalists.org/wp-content/uploads/2019/10/Czech-Republic-fact-finding-mission.pdf>

nõuetekohase haldamise vastu;

3. kutsub komisjoni kui aluslepingute täitmise järelevalvajat üles võitlema igasuguste huvide konfliktide vastu ja hindama liikmesriikides nende vältimiseks võetud ennetusmeetmeid;
4. kutsub komisjoni üles looma ühe oma prioriteedina kontrollimehhanismi, et tegeleda huvide konfliktidega liikmesriikides ja huvide konflikte aktiivselt vältida, sealhulgas tuvastada ELi toetuste lõplikud saajad;
5. kutsub komisjoni üles tagama huvide konfliktide suhtes nulltolerantsi poliitika, tagama võimalike alusetult väljamakstud toetuste kiire sissenõudmise, austades samas õigusriiki ja menetlusnõudeid, ning otsustavalt sekkuma, eriti juhul, kui riiklikud ametiasutused ei suuda võtta meetmeid oma kõrgeimate esindajate huvide konfliktide ärahoidmiseks;
6. rõhutab, et huvide konfliktide ennetamist käsitlevad siseriiklikud õigusaktid peavad olema kooskõlas uue finantsmääruse sätete ja mõttega; kutsub komisjoni üles töötama välja ühised suunised, et aidata liikmesriikidel vältida kõrgetasemeliste poliitikute huvide konflikte;
7. nõuab tungivalt, et nõukogu ja Euroopa Ülemkogu võtaksid vastu ühtsed standardid kõigi huvide konfliktidega seotud küsimuste kohta ning püüaksid kujundada kõigis liikmesriikides ühise arusaama;
8. kutsub komisjoni üles võtma eeskirjade rikkumise korral ELi eelarve kaitsmiseks asjakohaseid meetmeid, sealhulgas parandusmeetmeid, et nõuda tagasi kõik ebaseaduslikult või eeskirjadevastaselt välja makstud vahendid, kui see on ette nähtud;
9. kutsub kõiki liikmesriike üles suurendama jõupingutusi eelarve läbipaistvuse suurendamiseks, tagades, et asjakohased andmed riigihankemenetluste ja avalikest vahenditest rahastatavate lepingute sõlmimise kohta on üldsusele kergesti ja vabalt kättesaadavad;
10. tunneb muret ELi eri piirkondadest pärit teadete pärast valitsuse lähedal olevate või valitsusse kuuluvate erahuvidena poliitikute üha suurenevast poliitilisest mõjust õigusloomele ja avaliku sektori raha kasutamisele, mille eesmärk võib olla teenida pigem konkreetsete isikute kui üldsuse huve;
11. taunib asjaolu, et Tšehhi peaminister osales oma ülesannetes peaministrina (ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide nõukogu endise esimehena) ja osaleb jätkuvalt aktiivselt ELi eelarve täitmises Tšehhi Vabariigis, omades kahe usaldusfondi asutaja ja ainsa tulusaajana endiselt kontrolli kontserni Agrofert Group üle, mis on vastuolus finantsmääruse artikli 61 lõikega 1 ning seab seetõttu kahtluse alla tema ülesannete erapooletu ja objektiivse täitmise; on sügavalt mures hiljuti meedias avaldatud teadete¹ pärast, mille kohaselt kontrollib peaminister jätkuvalt Agrofertis tehtavaid äriotsuseid;

---

¹ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/babis-mu-zadal-praci-pro-agrofert-ja-jen-splnil-pokyn-rika-exnamestek-90945>; <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/soukromy-obchod-agrofertu-na-stole-premiera-poslete-odpoved-napsal-babis-90494>; <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dukazy-z-e-mailu-babis-kvuli-agrofertu-ukoluje-vladou-placene-experty-90815>

12. märgib, et hiljutiste meediakajastuste kohaselt näib, et Andrej Babiš ja tema abikaasa on endiselt kuue aktiivse isiku hulgas, kellel on märkimisväärne mõju või kontroll Ühendkuningriigis asuva Agroferti tütarettevõtjaga GreenChem Solutions Ltd. seotud usaldusfondi usaldusisikute üle;
13. märgib, et kui huvide konflikt liikmesriigi kõrgeimal valitsustasandil leiab kinnitust, ei saa seda lubada ning asjaomane isik või asjaomased isikud peavad selle lahendama kas
  - a) võttes meetmeid, millega tagatakse, et kõnealusel isikul ei ole majandusüksusega seoses enam finantsmääruse artikli 61 kohaldamisalasse kuuluvaid majanduslikke või muid huve;
  - b) tagades, et nende kontrolli all olevad majandusüksused ei saa enam mingeid vahendeid ELi fondidest, riiklikest toetustest või riigi valitsuse poolt jagatavatest rahalistest vahenditest;
  - c) tagades, et nad ei osale nende huve puudutavate otsuste tegemises; rõhutab siiski, et võttes arvesse peaministri ja tema valitsuse liikmete ülesandeid ja volitusi, on kaheldav, kas selline meede võiks huvide konflikti praktikas piisavalt lahendada, kui kõnealused isikud jätkavad oma avalike ülesannete täitmist, ning et seetõttu on huvide konflikti lahendamiseks sobivam viis ametist tagasiastumine;
14. kutsub komisjoni üles teostama põhjalikku järelevalvet maksete tegemise protsessi üle Tšehhi Vabariigis, eelkõige maksete üle ELi fondidest äriühingutele, mis on otseselt või kaudselt peaministri või mõne muu eelarve täitmiseiga seotud valitsusliikme omandis;
15. palub komisjonil viivitamata hinnata, kas juhtumid, kus kontserni Agrofert Group kuuluvad äriühingud saavad jätkuvalt toetust riigieelarvest, on riigiabi eeskirjadega kooskõlas; juhib tähelepanu võimalikule rahalise kahju ohule, mida need juhtumid võivad tekitada, ning kutsub riigi ametiasutusi üles neid olukordi hindama; leiab, et Tšehhi ja ELi maksumaksjaid tuleks sellisest olukorrast nõuetekohaselt teavitada;
16. on tõsiselt mures teadete¹ pärast, et Agrofert Group kontserni äriühingud saavad varasid tütarettevõtjate vahel kunstlikult üle kanda, et täita niimoodi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele antavate toetuste abikõlblikkuse kriteeriumeid, või vastupidi, oma tegevused ühendada ja esitleda end suurettevõttena, et võita riigihankeid;
17. peab kahetsusväärseks, et audiitorid avastasid Tšehhi Vabariigis tõsiseid puudusi regionaal- ja ühtekuuluvusfondide juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimises, ning tegid seetõttu ettepaneku kohaldada peaaegu 20 % suurust finantskorrektsiooni; palub komisjonil kriitiliselt hinnata, kas need juhtumid kujutavad endast ELi vahendite süsteemset väärkasutamist;
18. tunneb muret finantskahju pärast, mida põhjustavad puudused riiklike makseasutuste ja kontrolliasutuste toimimises; palub sellega seoses, et nõukogu võtaks kiiresti vastu määruse ettepaneku liidu eelarve kaitsmise kohta, juhul kui liikmesriikides esineb üldistunud puudusi õigusriigi toimimises;
19. tunneb sügavat muret, et Tšehhi Vabariigi õigusraamistik ei anna riigikontrollile õigust

---

¹ Teave, mis saadi Tšehhi Vabariigi erapõllumajanduse liidult teabekogumissmissiooni ajal 26.–28. veebruaril 2020.

kontrollida avaliku sektori kulutuste korrektsust ja tulemuslikkust piirkondlikul ja kohalikul tasandil, seega ei ole riigikontrollil võimalik saada ülevaadet keerukate äriühingustruktuuride tegelikest tulusaajatest; taunib teateid¹ selle kohta, et riigikontroll ei tee lõplike tulusaajate süstemaatilisi kohapealseid kontrole; on mures Tšehhi peaministri halvustavate märkuste pärast Tšehhi riigikontrolli töö kohta;

20. rõhutab, et kuna riikliku põllumajanduse sekkumise fondi (SZIF) järelevalvenõukogu koosseis on poliitiliselt tasakaalustamata, kaasneb sellega poliitilise mõjutamise oht, mis kahjustab sõltumatute auditite läbiviimise võimet;
21. tunneb muret teadete pärast, et ametnikud² on saanud korraldusi ja neile on avaldatud survet, et nad ei uuriks väiteid Agrofert Group kontserniga seotud võimaliku huvide konflikti kohta, ning väidetavalt on nad saanud korralduse hinnata Agroferti saadud kaubanduslikke pakkumisi; on sügavalt mures teadete pärast, et riigiteenistujad, kes keelduvad sellised korraldusi järgimast, peavad arvestama negatiivsete tagajärgedega, nagu vallandamised süstematiseerimise ettekäändel; rõhutab, et need meetmed seavad riigihalduse erapooletuse ja avalike ülesannete sõltumatu täitmise kahtluse alla;
22. peab kahetsusväärseks, et huvide konfliktide tuvastamisel on süsteemseid puudusi; taunib asjaolu, et puuduvad riskikontrollid ja et lahknevad vastutusosalad soodustavad Tšehhi Vabariigis läbipaistmatuid struktuure, mis ei lase huvide konflikte tulemuslikult ennetada ja avastada; tuletab meelde, et positivistlik lähenemisviis, mille kohaselt ametiisikud peavad esitama huvide konflikti puudumise kohta oma kinnituse, ei ole huvide konflikti tõhusaks ennetamiseks piisav; kutsub Tšehhi ametiasutusi üles tegelema viivitamata nende süsteemsete puudustega ja eelkõige muutma kohustuslikuks huvide konflikti deklaratsiooni, mida saab kontrollida ja milles riigiametnikud esitavad oma finantshuvide loetelu;
23. peab kahetsusväärseks, et õigusnormide rikkumistega seotud finantskorrektsioonidest mõjutatud ELi vahendeid saab ilma täiendavate tagajärgede või piiranguteta uuesti kasutada; on arvamusel, et selline süsteem seab ohtu ELi finantshuvid; kutsub komisjoni üles jälgima tähelepanelikult ELi vahendite kasutamist ja kaaluma sellise süsteemi väljatöötamist, kus korrektsioonidega kaasnevad ka edasise kasutamise piirangud;
24. võtab teadmiseks komisjoni 28. novembri 2019. aasta otsuse peatada nende summade maksmine, mille Tšehhi ametiasutused esitasid Tšehhi Vabariigi maaelu arengu programmi kulude vahedeklaratsioonides 2018. aasta viimase kvartali ja 2019. aasta esimese kvartali kohta;
25. märgib, et komisjon on kinnitanud, et ta tegi ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) raames 2018. aastal makseid kontserni Agrofert Group kuuluvatele äriühingutele ja ka äriühingutele, kellel on sama tegelik tulusaaja mitmes muus liikmesriigis väljaspool Tšehhi Vabariiki; nõuab, et komisjon annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile täieliku ja usaldusväärse ülevaate kõigist maksetest, mis on

---

¹ Teave, mis saadi Tšehhi Vabariigi riigikontrollilt teabekogumissmissiooni ajal 26.–28. veebruaril 2020.

² Riigiteenistujate ja valitsusväliste organisatsioonide esindajate teated, millele juhiti 26.–28. veebruaril 2020 Tšehhi Vabariiki lähetatud teabekogumissmissiooni liikmete tähelepanu.

eelarveaastatel 2018 ja 2019 tehtud kontsernile Agrofert Group ja sama tegeliku tulusaajaga äriühingutele kõigis liikmesriikides;

26. palub Tšehhi ametiasutustel tagada ELi vahendite õiglane ja tasakaalustatud jaotamine, et ELi maksumaksjate raha tooks nii majanduslikult kui ka sotsiaalselt kasu valdavale osale elanikkonnast;
27. on mures selle pärast, et direktiive (EL) 2015/849¹ ja (EL) 2018/843², mis käsitlevad finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist (neljas ja viies rahapesuvastane direktiiv), on rakendatud ebapiisavalt; rõhutab, et mõlemad direktiivid tuleb täielikult ja nõuetekohaselt üle võtta ning tagada, et kõik sätted, sealhulgas sätted tegelikult kasusaavate omanike läbipaistvuse kohta, rakendatakse täielikult;
28. nõuab tungivalt, et Tšehhi finantsanalüüsi üksus võtaks võitluses maksuritegude, pettuse ja korruptsiooni vastu ennetavama lähenemisviisi ning tagaks, et rahapesuvastaste eeskirjade alusel vastutavad üksused tõepoolest kontrolliksid tegelikke tulusaajaid;
29. peab kahetsusväärseks, et ühiselt hallatavate ELi vahendite heakskiitmine, jaotamine ja auditeerimine on keerukad ja läbipaistmatud protsessid, kus ainult liikmesriikidel on andmetele täielik juurdepääs, ja see tähendab, et kui Euroopa Parlament palub komisjonilt teavet mitmes liikmesriigis teatud toetusesaajatele tehtavate maksete kohta, siis ei saa komisjon anda õigeaegset ja põhjalikku ülevaadet; rõhutab, et see kahjustab tõsiselt eelarvekontrollikomisjoni ja Euroopa Kontrollikoja tegevuse tõhusust ja suutlikkust täita oma ülesandeid kontrolliüksustena;
30. kutsub komisjoni üles kehtestama – tunnistades täielikult jagatud eelarve täitmise põhimõtet – ühtse ja standardse viisi, kuidas liikmesriigid esitavad teavet ELi rahalistest vahenditest lõplike tulusaajate kohta; rõhutab, et lõplikke tulusaajaid puudutav teave peaks hõlmama andmeid äriühingute tegelikult kasu saavate omanike kohta (füüsilised ja juriidilised isikud); kutsub komisjoni üles esitama määruse ettepaneku sellise IT-süsteemi loomiseks, mis võimaldab liikmesriikide ametiasutustel reaajas ühtselt ja standarditult aru anda ning on liikmesriikide süsteemidega koostalitlusvõimeline, et tagada suurem läbipaistvus ja koostöö komisjoni ja liikmesriikide vahel, parandada veelgi maksetega seotud aruandekohustust ning eelkõige aidata süsteemseid vigu ja väärkasutust kiiremini avastada;
31. peab kahetsusväärseks, et ükski põllumajandus- või ühtekuuluvusfondide kasutamist reguleeriv määrus ei kohusta riigi ametiasutusi avaldama fondidest kasu saava üksikisiku, juriidilise isiku või usaldusfondi tegelikku tulusaajat; kutsub kaasseadusandjaid üles pöörama sellele küsimusele erilist tähelepanu ja käsitlema seda põhjalikult, kui nad otsustavad ELi toetuste läbipaistvust käsitlevate tulevaste eeskirjade

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/843, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 43).

üle;

32. märgib, et tegelike tulusaajate register peab sisaldama kontrolliva(te) isiku(te) kohta ainult täielikult kontrollitud teavet ning olema täielikult avalik;
33. mõistab teravalt hukka ELi põllumajandus- ja ühtekuuluvusfondidele tuginevate oligarhiliate struktuuride loomise, mille puhul väike osa toetusesaajatest saab suurema osa ELi rahalistest vahenditest; kutsub komisjoni üles töötama koos liikmesriikidega välja mõjusad õigusaktid, et tagada õigusriigi austamine ja vältida selliste struktuuride tugevdamist;
34. kordab oma muret, et huvide konflikti juhtumid kahjustavad ühtekuuluvuspoliitika ja ÜPP eesmärke, millel on oluline majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõõde, ning loovad nendest poliitikavaldkondadest negatiivse kuvandi;
35. palub komisjonil esitada ettepanek, millega muudetakse ÜPP eeskirju ELi vahendite õiglasema eraldamise suunas, et tagada ÜPP õiglane jaotamine aktiivsetele maad harivatele põllumajandustootjatele, nii et sellega ei kaasne maatehinguid, mis toovad kasu valitud poliitilistele insaideritele või soodustavad kuritarvitusi riigi omandis oleva maa erastamise oksjonitel; võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku uue rakendamismudeli kohta, mis näeb ette ülempiiri kehtestamise koos kahanemismehhanismiga; on siiski arvamusel, et ülempiiri kehtestamine koos töjõukulude tasaarvestamisega enne ülempiiri kehtestamist ei ole piisav, et tagada otsetoetuste õiglasem jaotamine; toetab kohustusliku ümberjaotamise mehhanismi mõtet;
36. võtab teadmiseks, et maaomandi õigused ei ole sageli olnud selgelt määratletud ja maad on liigitatud riigimaaks maa-ameti järelevalve all, kes rentis maad peamiselt suurtele põllumajandusettevõtetele; tunnustab Tšehhi ametiasutuste püüdlusi teha kuni 2023. aastani kindlaks õiguspäraseid omanikke; nõuab, et maad, mille õiguspäraseid omanikke ei ole võimalik kindlaks teha, müüdaks enampakkumistel õiglaselt, andes väikestele ja keskmise suurusega põllumajandustootjatele ning noortele põllumajandustootjatele maa omandamiseks võrdseid võimalusi;
37. nõuab tungivalt, et komisjon esitaks ettepaneku kehtestada otsetoetuste maksimumsumma füüsilise isiku kohta, kes on ühe või mitme äriühingu tegelik tulusaaja, ning et huvide konfliktiga isikute suhtes kohaldataks täisleppimatuse poliitikat; rõhutab, et ELi toetusi ei tohiks olla võimalik saada ühe mitmeaastase finantsraamistiku perioodil sadades miljonites;
38. märgib, et ELi vahendite väärkasutamise tagajärgi peaksid kandma selle eest vastutavad isikud ning et finantskorrektsioonide puhul ei tohiks koormust üle kanda riikide maksumaksjatele; palub, et Tšehhi ametiasutused nõuaksid alusetult makstud toetused tagasi neilt, kes ebaseaduslikult kasu said; on seisukohal, et järgmiseks programmitöö perioodiks tuleks kehtestada ELi vahendite kasutamise rakendamistingimus, mis nõuab, et riiklikud õigusaktid sisaldaksid sätteid, mis kohustavad vastutavat toetusesaajat alusetult taotletud vahendeid tagastama;
39. mõistab karmilt hukka asjaolu, et peaminister esines oma pressikonverentsil 26.–28. veebruaril 2020 toimunud teabekogumissioonil osalenute vastu avalikult laimu ja vihakõnega; peab vastuvõetamatuks, et Euroopa Parlamendi liikmed, kes osalesid

eelarvekontrollikomisjoni teabekogumissioonil Tšehhi Vabariiki, said tapmisähvardusi ja muid sõnalisi rünnakuid, kui nad täitsid oma kohustusi Euroopa Parlamendi liikmetena;

40. palub eelarvekontrollikomisjonil esitada teabekogumissiooni käigus saadud teave parlamendile ning teavitada sellest komisjoni ja asjaomaseid ametiasutusi;
41. kutsub komisjoni üles tegema kõik endast oleneva, et lõpetada võimalikult kiiresti pooleliolevad auditimenetlused ja avalikustada oma järeldused niipea, kui kõiki tõendeid on nõuetekohaselt hinnatud; ärgitab nõukogu ja Euroopa Ülemkogu võtma nende auditite tulemusi arvesse ning pöörama järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavatel läbirääkimistel vajalikku tähelepanu finantsmääruse artiklile 61;
42. kutsub komisjoni üles uurima teateid lahendamata huvide konfliktide kohta teistes liikmesriikides;
43. väljendab veel kord kahetsust selle pärast, et komisjoni teises ELi korrupsioonivastase võitluse aruandes (ARES(2017)455202) ei käsitletud enam iga riiki eraldi; palub taas, et komisjon taastaks – Euroopa poolaastast eraldi – aruandluse korrupsiooni taseme kohta liikmesriikides ning muu hulgas hindaks ELi toetatud korrupsioonivastaste meetmete tulemuslikkust; kordab palvet, et komisjon hindaks korrupsioonivastaseid meetmeid ka muude näitajate kui majanduslike kahjude seisukohast;
44. tõstab esile õigusriigi järgimise, võimude lahususe, kohtusüsteemi sõltumatususe ning meedia sõltumatususe ja pluralismi tähtsust eeltingimusena ELi rahaliste vahendite edukaks kasutamiseks;
45. rõhutab, kui olulised on sõltumatu avalik-õiguslik meedia ning uurivad ajakirjanikud ja valitsusvälised organisatsioonid, kes töötavad õigusriigi tugevdamise nimel; rõhutab sellega seoses, et ELi toetus sõltumatutele ajakirjanikele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele on ülioluline, sealhulgas järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kontekstis; tunneb muret selle pärast, et Tšehhi Vabariigis on erameedia koondunud mõne üksiku isiku kätte;
46. palub, et komisjon võtaks õigusriigi mehhanismi raames olukorda jälgides arvesse käesolevas resolutsioonis väljendatud muresid;
47. kutsub Tšehhi ametiasutusi üles teavitama ELi institutsioone võimalikult kiiresti taasavatud uurimise „Stork Nest“ tulemustest;
48. palub nõukogul ja Euroopa Ülemkogul võtta ELi tulevase eelarve ja järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavatel läbirääkimistel kõik vajalikud ja asjakohased meetmed huvide konflikti vältimiseks kooskõlas finantsmääruse artikli 61 lõikega 1;
49. väljendab solidaarsust Tšehhi rahvaga, nõudes õiglust ja lahenduse leidmist Tšehhi peaministri ärihuvide kokkusobimatusetele tema poliitilise rolli ja volitustega;
50. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile ja nõukogule ning Tšehhi Vabariigi valitsusele ja parlamendile.